Projekt

PROJEKT
Nr 3/2026

UCHWAŁA NR ....
RADY MIEJSKIEJ W GŁUSZYCY
z dnia ....

w sprawie przyjęcia do realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Rodzinie na lata 2026-2030 dla Gminy Głuszyca

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r., poz. 1153 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 1673) Rada Miejska w Głuszycy uchwala, co następuje:

§1 Przyjmuje się do realizacji w latach 2026-2030 Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej dla Gminy Głuszyca stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Głuszycy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń w budynku Urzędu Miejskiego w Głuszycy.

Sporządziła:
K. Starzyńska

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz.U z 2024 r. poz. 1673), nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej. Poprzedni Program obowiązywał w latach 2021 - 2025 dlatego podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

Załącznik do uchwały
Nr ..... Rady Miejskiej w Głuszycy
z dnia .... r.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2026–2030 dla Gminy Głuszyca

Wprowadzenie

Podstawą opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2026 - 2030 jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U z 2024 r. poz. 1673), która zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt. 1 nakłada na gminy obowiązek:

- opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej;
- prowadzenia poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności poprzez działania edukacyjne, służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- zapewnienia osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia;
- tworzenia zespołów interdyscyplinarnych.

Program jest spójny z .:

1. Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030;
2. Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Głuszyca na lata 2023-2030

W cytowanej wyżej ustawie podkreśla się, że przemoc domowa narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności. Przemoc jest zagadnieniem szeroko regulowanym w prawodawstwie międzynarodowym i polskim. Przemoc domowa dotyka ludzi niezależnie od miejsca zamieszkania, statusu społecznego, wieku, płci, dlatego zasadne jest wypracowanie uniwersalnych standardów wsparcia osób doświadczających przemocy: dzieci, dorosłych, osób starszych i osób niepełnosprawnych. Ponadto Program jest uszczegółowieniem przepisów ustawy i usystematyzowaniem priorytetów w obszarze gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

Odbiorcy Programu

Program skierowany jest do mieszkańców Gminy Głuszyca, w tym:

1. Osób zagrożonych przemocą domową.
2. Osób doświadczających przemocy domowej.
3. Osób stosujących przemoc domową.
4. Świadków przemocy domowej.
5. Podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej, których obszarem działania jest Gmina Głuszyca.

I. PRZEMOC DOMOWA UJĘCIE TEORETYCZNE

Przemoc według ustawowej definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej to „jednorazowe albo powtarzające się, umyślnie działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą".

Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że:

- jest intencjonalna – zamierzone działanie człowieka mające na celu kontrolowanie i podporządkowanie osoby dotkniętej przemocą;
- siły są nierównomierne - jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Osoba doznająca przemocy jest słabsza a osoba stosująca przemoc silniejsza;
- narusza prawa i dobra osobiste – osoba stosująca przemoc wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa osoby doznającej przemocy (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.);
- powoduje cierpienie i ból – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby doznającej przemocy na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że osoba poszkodowana ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Przemoc domowa przybiera następujące formy:

- przemoc fizyczna: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.,
- przemoc psychiczna: wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, itp.,
- przemoc seksualna: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych, itp.
- przemoc ekonomiczna: odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, itp.
- zaniedbanie: niezaspokojenie podstawowych potrzeb materialnych, intelektualnych i emocjonalnych (brak opieki, chłód emocjonalny, obojętność).

Bardzo rzadko sprawca stosuje wobec swojej ofiary jedną formę przemocy. Zwykle wykorzystuje różne jej postacie, na przemian łącząc je tak, aby uzyskać pełną kontrolę nad osobą doznającą przemocy.

Przemoc domowa występuje w pewnych cyklach z towarzyszącymi im charakterystycznymi zdarzeniami. Na cykl przemocy składają się trzy następujące na siebie fazy:

1. Faza narastania napięcia – osoba stosująca przemoc jest napięta i zirytowana, często robi awantury z byle powodu i prowokuje kłótnie.
2. Faza gwałtownej przemocy – ostry incydent przemocy. Osoba stosująca przemoc staje się gwałtowna i wpada w szał.
3. Faza „miodowego miesiąca"- jest to czas skruchy osoby stosującej przemoc. Sprawca najczęściej wówczas przeprasza, żałuje tego co zrobił, przysięga że „nigdy więcej" i okazuje miłość.

Zachowanie osoby stosującej przemoc może wywołać u osoby poszkodowanej trwałe negatywne skutki i w efekcie doprowadzić do zniszczenia u niej pozytywnego obrazu samej siebie. Z powodu wielu następstw takich doświadczeń, cierpią nie tylko osoby doznające przemocy, ale również bezsilni świadkowie obserwujący akty przemocy, najczęściej dzieci. Tego typu doświadczenia uczą agresywnego stylu zachowania, zwiększają pobudzenie w sytuacjach z elementami agresji, zaburzają poglądy związane z rozwiązywaniem konfliktów i zmniejszają wrażliwość na agresywne zachowania.

Przemoc nie jest jednorazowym aktem, lecz procesem z tendencja do powtarzania się.

Nie zatrzymana przemoc narasta.

Przemoc domowa jest zjawiskiem złożonym, rozpatrywanym w czterech perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej i społecznej.

1. Z punktu widzenia prawa - przemoc uważana jest za przestępstwo, co zobowiązuje służby policyjne i wymiar sprawiedliwości do interweniowania i podejmowania działań na rzecz ochrony osób doznających przemocy, ścigania i karania sprawców.
2. Aspekt psychologiczny zwraca uwagę ma mechanizmy przemocy domowej, na relacje między osobą doznającą przemocy a sprawcą, na odczuwanie przez osoby doznające przemocy skutków przemocy, a także na możliwości wyjścia z przemocy.
3. Spojrzenie od strony moralnej odwołuje się do wartości, takich jak: poszanowanie życia ludzkiego, zdrowia i godności osobistej.
4. Z punktu widzenia społecznego, zwracana jest uwaga na funkcjonujące mity i stereotypy usprawiedliwiające zachowania sprawy przemocy.

W bezpośrednim kontakcie z osobami doznającymi przemocy, jak i stosującymi przemoc domową ważne jest rozumienie przemocy na każdej płaszczyźnie. Dlatego też osoby podejmujące pracę z ww. osobami powinni robić to zgodnie ze swoim przygotowaniem zawodowym i możliwościami instytucji, jaką reprezentują oraz mieć świadomość swoich kompetencji.

Najczęściej podejmowane oddziaływania zewnętrzne to: interwencja, schronienie, informacja, edukacja, poradnictwo specjalistyczne, wsparcie emocjonalne, psychoterapia, pomoc socjalna.

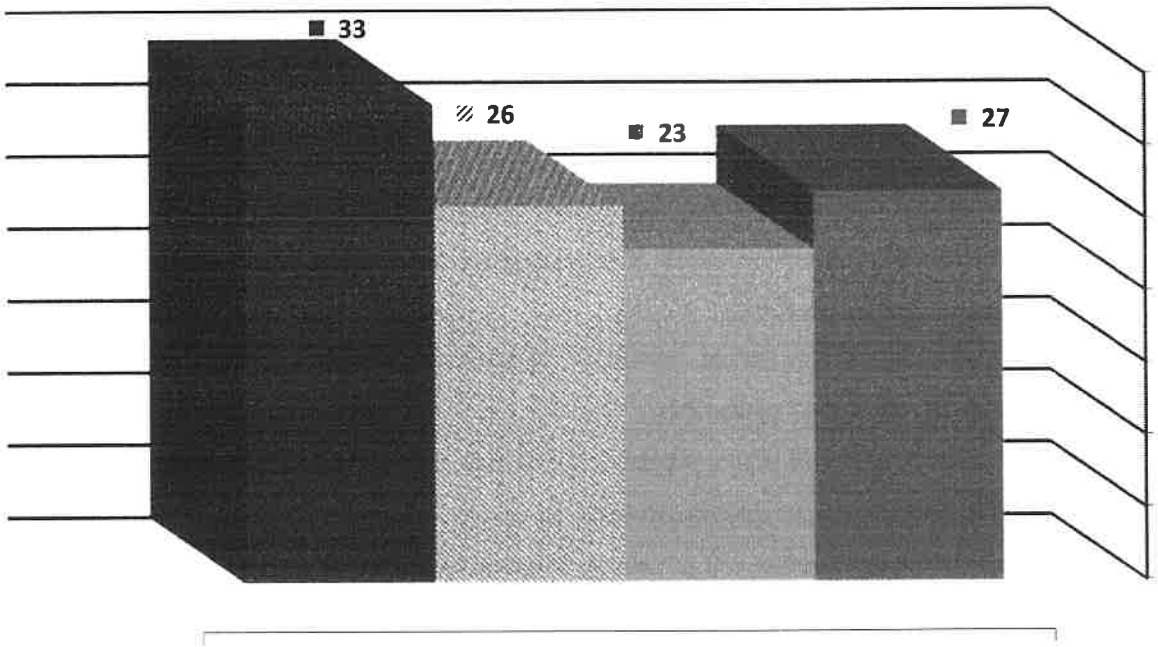
II. ANALIZA WYSTĘPOWANIA ZJAWISKA PRZEMOCY NA TERENI GMINY GŁUSZYCA

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy domowej.

Na dzień 31 grudnia 2025 r. roku Gmina Głuszyca liczyła 7903 mieszkańców[1]. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Głuszycy na dzień 31 grudnia 2025 r. wyniosła 171 osób[2].

Z pomocy społecznej w latach 2020 - 2025 skorzystało 1640 osób (po 328 osób średniorocznie).

Zgodnie z danymi Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej skala przemocy w ostatnich latach utrzymuje się na takim samym wysokim poziomie, co obrazuje poniższy wykres.

Wszczęte procedury "Niebieskiej Katy" przez ZI w latach 2022 - 2025

W 2025 roku przeprowadzono na terenie Gminy Głuszyca Diagnozę lokalnych problemów społecznych i zbadano min. problem społeczny jakim jest przemoc domowa. W badaniu udział wzięło 434 osób w tym 195 dorosłych mieszkańców Głuszycy (100 kobiet i 95 mężczyzn). Większość mieszkańców (60,51% - 118 osób) zadeklarowało, że nigdy nie doświadczyli żadnej formy przemocy. Jednakże, pojawiły się odpowiedzi mieszkańców, którzy wskazywali, iż zdarzyło im się doświadczyć przemocy[3]:

1. informacja uzyskana z Ewidencji Ludności Urzędu Miejskiego w Głuszycy
2. informacja uzyskana z BIP Powiatowego Urzędu Pracy w Wałbrzychu
3. Diagnoza problemów społecznych Gminy Głuszyca 2025 r.

„doświadczyłem/am przemocy więcej niż 12 miesięcy temu" (28,72% - 56 osób), „doświadczyłem/am przemocy w okresie ostatnich 12 miesięcy" (7,18% - 14 osób), a także „doświadczyłem/am przemocy w okresie ostatnich 30 dni" (3,59% - 7 osób) ankietowanych. Te wyniki sugerują, że choć większość badanych nie miała styczności z przemocą, widoczna jest grupa osób, która doświadczała kiedykolwiek przemocy, więc istnieje potrzeba badań i działań prewencyjnych, aby zrozumieć i skutecznie reagować na problemy związane z przemocą w społeczności. Mieszkańcy, którzy doświadczyli przemocy, pytani o jej rodzaj, zaznaczyli różne formy, gdzie najczęściej wymienianą była „przemoc psychiczna" - takiej odpowiedzi udzieliło 84,42% osób (65 badanych). W dalszej kolejności uczestnicy badania wskazywali na: „przemoc fizyczna" - 45,45% (35 osób), „mobbing" 23,38% (18 osób) , „przemoc ekonomiczna" lub „zaniedbanie" - po 12,99% (10 osób), „przemoc seksualna" - 3,9% (3 osoby) oraz „nie wiem" - 1,3% (1 osoba)[4].

Respondenci wskazując sprawców przemocy najczęściej wymieniali takie osoby jak: „partner/partnerka" (20,78% - 16), „ojciec/opiekun" (19,48% - 15), „mąż/żona" (18,18% - 14), „współpracownicy" (11,69% - 9), „znajomi/przyjaciele" (10,39%), a także „Inne odpowiedzi" (6,49%). Rzadziej wskazywano na: „matka/opiekunka" (5,19%), „brat" (2,6%) oraz „dziecko/dzieci" (1,3%). Te wyniki podkreślają złożoność problemu przemocy oraz konieczność skierowanych działań prewencyjnych, edukacyjnych i wsparcia obejmujących różne rodzaje relacji społecznych.

Kolejno mieszkańcy zostali zapytani, czy kiedykolwiek doszło do sytuacji, gdzie zastosowali jakiekolwiek formy przemocy wobec drugiej osoby. Większość respondentów (88,21%) zadeklarowała, że nigdy nie stosowała żadnych form przemocy wobec innych osób. Jednakże, istnieje odsetek osób, które przyznały się do stosowania przemocy, wskazując na odpowiedzi: „stosowałem/am przemoc więcej niż 12 miesięcy temu" (7,18%), „stosowałem/am przemoc w okresie ostatnich 12 miesięcy" (3,08%), a także „stosowałem/am przemoc w okresie ostatnich 30 dni" - 1,54% ankietowanych. Te wyniki sugerują, że większość badanych nigdy nie była osobami stosującymi przemoc wobec innych, jednak istnieje mniejsza grupa osób, które przyznały się do stosowania przemocy w stosunkowo niedawnym okresie. Ankietowani, którzy stosowali zachowania przemocowe, deklarowali, iż była to: „przemoc fizyczna" (69,57%), „przemoc psychiczna" (26,09%), „mobbing" lub „nie wiem" (po 8,7%), „zaniedbanie" (4,35%). Badani respondenci zostali również zapytani, czy stosując przemoc, byli pod wpływem określonych substancji odurzających. Większość respondentów (65,22%) zadeklarowała, że nie była pod wpływem żadnych wymienionych substancji w momencie stosowania przemocy. Jednakże, niektórzy badani wskazywali na: „alkohol" (34,78%), „narkotyki" (13,04%), a także „dopalacze" (8,7%). Te wyniki sugerują, że istnieje pewne powiązanie między stosowaniem przemocy, a zażywaniem substancji odurzających, zwłaszcza odpowiedź dotycząca substancji takiej jak „alkohol", co podkreśla znaczenie edukacji oraz działań prewencyjnych dotyczących używania substancji odurzających w celu zmniejszenia ryzyka przemocy. Czynniki wpływające na uaktywnienie działań przemocowych koncentrują się wokół uzależnień, innymi istotnymi czynnikami są:

[4] Diagnoza problemów społecznych Gminy Głuszyca 2025 r.

trudna sytuacja materialna, bezrobocie, brak umiejętności porozumiewania się, konflikty, skłonność do zachowań agresywnych, nieumiejętność panowania nad złością, stereotypy, że przemoc stanowi element wychowawczy, nieumiejętność radzenia sobie z trudnymi emocjami, zaburzenia psychiczne, nerwice, wpływ otoczenia[5].

Podsumowując należy stwierdzić, że realizacja działań w ramach procedury „Niebieskiej Karty" oraz inicjowanie i współrealizowanie działań skierowanych do osób dotkniętych przemocą oraz osób stosujących przemoc domową, a także działania szkoleniowe podnoszące kompetencje służb, przyczynią się w kolejnych latach do usprawnienia systemu przeciwdziałania lub przynajmniej ograniczenia tego zjawiska i towarzyszących mu innych zjawisk patologicznych.

III. ZAŁOŻENIA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE GŁUSZYCA

Cel główny programu:

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI I SKUTECZNOŚCI POMOCY DLA RODZIN, W KTÓRYCH STOSOWANA JEST PRZEMOC.

Cele operacyjne i kierunki działań:

1. ***Zapobieganie występowaniu przemocy domowej poprzez podniesienie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej.***

Kierunki działań:

1) diagnozowanie i monitorowanie przemocy domowej jak również wszystkich innych zjawisk wskazujących na występowanie przemocy,
2) diagnozowanie mapy zasobów środowiska rodzinnego, lokalnego stanowiącego system wsparcia,
3) wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nieagresywnym,
4) propagowanie pozytywnych rozwiązań merytorycznych, organizacyjnych związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej.

2. ***Zmniejszanie negatywnych następstw dla osób doświadczających przemocy domowej i świadków występowania przemocy domowej.***

[5] Diagnoza problemów społecznych Gminy Głuszyca 2025 r.

Kierunki działań::

1) udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą oraz świadków przemocy domowej, w tym poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, prawne i socjalne,
2) udzielanie pomocy i wsparcia osobom lub rodzinom dotkniętym przemocą, zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania bądź pobytu z właściwym wskazaniem bezpiecznego schronienia,
3) pomoc socjalna osobom dotkniętym przemocą.

3. ***Zapobieganie stosowaniu przemocy domowej.***

Kierunki działań::

1) zapewnienie poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, rodzinnego, socjalnego,
2) zapewnienie różnorodnych form wsparcia socjalnego osobom i rodzinom zagrożonym wystąpieniem przemocy w zależności od sytuacji i potrzeb.

4. ***Usprawnienie systemu interwencji i wsparcia rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy.***

Kierunki działań:

1) kontynuacja prac Zespołu Interdyscyplinarnego,
2) podnoszenie wiedzy i kwalifikacji członków Zespołu Interdyscyplinarnego,
3) kształcenie i doskonalenie kadr zajmujących się problemem przeciwdziałania przemocy domowej poprzez umożliwienie korzystania ze szkoleń i konsultacji.

5. ***Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy.***

Kierunki działań:

1) propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy,
2) obalanie mitów na temat przemocy,
3) szkolenia na temat przemocy,
4) prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzie y w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych,
5) wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,
6) organizowanie spotkań edukacyjnych dla mieszkańców, np. w świetlicach wiejskich,
7) dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków,
8) organizowanie konkurów, np. plastycznych, w śród dzieci i młodzie y w zakresie zapobiegania przemocy.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz Głuszycy, Rada Miejska, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, kuratorzy sądowi, policja, placówki oświatowe, placówki służby

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu, Zakład Lecznictwa Odwykowego w Czarnym Borze, organizacje pozarządowe, zdrowia, sąd rejonowy, kościół, społeczność lokalna.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba wypełnionych niebieskich kart,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba osób objętych oddziaływaniem komisji ds. przeciwdziałania alkoholizmowi,
- liczba interwencji policji domowej w sytuacji przemocy,
- liczba osób, rodzin objętych wsparciem specjalistycznym, psychologicznym, pedagogicznym, prawnym,
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy domowej.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się do:

- poszerzenia wiedzy i świadomości mieszkańców gminy w zakresie przemocy,
- zwiększenie dostępności wsparcia dla osób które doświadczyły przemocy,
- zwiększenie dostępności programów korekcyjnych dla osób stosujących przemoc,
- zmniejszeniu skali przemocy domowej.

Sprawozdawczość

Wszystkie podmioty odpowiedzialne za realizację działań Programu składają do dnia 28 lutego każdego roku informację dot. powyższego przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Głuszycy do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji Programu.

Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Głuszyca, dotacji oraz może być finansowany ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.